

Aleksis K

Pääsiäinen 1605

Pitkänäperjantaina armon vuonna 1605 Tukholmassa satoi räntää. Lumet olivat jo sulaneet, mutta ruoho ei vielä vihertänyt. Että osasi olla ankeaa.

Kuningas Kaarle IX tuijotti lasittunein silmin ulos linnansa itäisen siiven ikkunasta. Lokki lensi ohitse. Muuta ei tapahtunut. Tylsää.

Mitähän tekis, että mainittais, mielti majesteetti apaattisena. Vanhuus alkoi painaa päälle. Kuningatar ei enää suuresti kiinnostanut, eikä hänestä olisi ollut iloa, vaikka olisi kiinnostanutkin. Mihin lienee taas häipynyt hovineitojen kanssa juorumaan. Hyvä vain, että pysyi poissa kälättämästä.

Nyt lensi ohitse varis. Yhä ankeampaa, kuin syksyllä. Harmi, että oli pääsiäinen, ei voinut kutsua edes hovinarria eikä läiskiä korttia paašipoikien kanssa. Oma moka, murehti majesteetti. Itse hän oli kieltänyt kaikki huvitukset pääsiäisenä – tosin pappien painostuksesta, mutta kuitenkin. Ei hän voinut omia käskyjään ensimmäisenä rikkoa.

Jospa lähtisi valloittamaan maita ja mantuja jostakin etelästä. Hyökkäisi vaikka Puolan, Lützin, Leipzigin ja Narvan maille. Verta vuotaisi taas kuin vanhoina hyvinä nuijasodan aikoina.

Silloin kunkku oli vielä jotain jaksanutkin – tai herttuahan hän silloin oli. Oli yllyttänyt suomalaiset juntit kapinaan ja pannut Sigismundia turpiin oikein kunnolla. Se vain oli jäänyt Kaarlea jurppiimaan, kun tuli pikaistuksissaan mestauttaneeksi kaikki Suomen sotajohtajat. Olisi niistä jonkun voinut säästää tapettavaksi tällaisina tylsinä päivinä. Sitä paitsi niistä saattaisi nyt olla apua, jos lähtisi Saksaan höökimään.

Sitten hän taas muisti ikänsä. Ei tällä ilmalla viitsisi ulos lähteä, reumatismi vain yltyisi ja pukat ärtyisivät ratsastelusta. Sitä paitsi sotaretki Saksaan saattaisi kestää hyvinkin kolmekymmentä vuotta, eikä hän millään jaksaisi enää niin kauan tapella vaikka teettäisi raskaimmat tappotyöt suomalaisilla. Menköön poika-Kustaa, kun pääsee kuninkaaksi, Kaarle mietiskeli hajamielisesti.

Yhtäkkiä hänen ilmeensä kirkastui. Suomalaiset, tosiaan! Niitten kanssa voi pitää lystiä, ainakin lystimpää kuin kotoisten hienohelmojen kanssa. Sitä paitsi finnjäävelit ansaitsisivat jonkin lepytyksen kaikesta pompottamisesta.

Me perustamme ajankuluksemme Suomeen kaupungin! majesteetti hihkaisi itselleen. Sitä varten ei tarvitse edes ulos lähteä, riittää kun lähettää perustamiskirjeen kuriirin mukana. Itse voisi mennä joskus paremmalla ilmalla.

"Hovimarsalkka! Tänne heti!", karjui kuningas. "Kartta ja tikat mukaan, ja sulka ja paperia!"

Hovimarsalkka kopotti paikalle täyttä ravia mukanaan käsketyt tarvekalut. Hetken kuningas vielä pohti, olisiko tikanheitto pitkänäperjantaina syntiä, mutta päätyi siihen, että jos papit kyselevät, niille kerrotaan, ettei se ollut huvia, vaan majesteettillista päätöksentekoa.

Neljä ensimmäistä tikkaa menivät Ruijaan, Kuolaan, Tverin Karjalaan ja Huippuvuorille, mutta viides osui Perämeren rannikolle. Lähellä näytti entuudestaan olevan Uleåborg-niminen linnoitus, joten kuningas aloitti sanelunsa: "Meikä Kaarle niin ja niin mones ym. ym. ym. olemme antaneet perustaa sinne ja sinne Uleåborg-nimisen kaupungin jne. jne. jne... Laita sinne ne kaikki koukerot mitä kuuluu ja kirjoita puhtaaksi..."